

- Etos, aut colligendos Cerro decif. 861. nu. 1., & seqq., ubi nu. 3., quod sicut directum Dominum est indivisible, ita & canon non debet dividi, sed per modum indivisibilis solvendum in recognitionem ejusdem: idemque etiam ob magnam sterilitatem non excusatur, Emphiteuta negligens canonis solutionem, Abbas in c. Propter sterilitatem, & c. Potuit de locato, Borell. dicto tit. 33. n. 304., si verò canon, seu pensio respiceret fructus, sive Magnæ esset quantitatis, ut solet respicere in locatione, tunc ob sterilitatem fieret remissio pensionis, & in hoc sensu procedunt allegata per Barbosam in l. 1. C. de Jure Empbit., Pigant. ad Statutum Ferrarie lib. 2. rub. 122. num. 15., Belmont. decif. Ferrarie 144., Fulgin. de Empbit. tit. de solut. canon. q. 1. num. 97., & seqq., Perez delara de Anniversar., & Capellis lib. 1. c. 15. num. 17., Roman. Consil. 369. nu. 32., quod intelligit Rota coram Cerro in dicta decif. 861. a num. 7., & seqq., si contractus reduci possit ad formam locationis, alias si pacta in Investitura apposita sint adeò propria Emphiteusis, ut contractus aliam formam nequeat recipere, tunc non sit remissio canonis.
- 20 An negligens in solvendo canones possit præjudicare successoribus, respondit Rota coram Coccin. decif. 343. num. 1. posse, post Corbulam de causa privationis ob non solutum, canonem ampliat. 7. num. 1. 2.
- 21 Tertio, potest contingere negligentia emphiteutæ in implemento pactorum, nam pacta omnia justa in concessione Emphiteusis posita servanda sunt, Caldas de Empbit. lib. 1. q. 11. num. 2., & lib. 2. quest. 7. num. 7., etiam si contra naturam Emphiteusis essent, quare illa non observans, vel in comisum, vel in pœnam incidit juxta tenorem investituræ, & pluribus allegatis per Borell. dicto tit. 33. num. 283., Corbulam de Empbit. tit. de causa privationis ob inobservantiam pactorum.
- 22 Quæ adeò vera sunt, ut si inter dominū, & Emphiteutam fiant pacta diversa, vel etiam opposita bullis Pontificis, puta quod non solvendo canonem rescindat in comisum, vel quod possit alienari in Ecclesiam, aliasque manus mortuas, vel quod succedant feminæ sicuti, & masculi, non servatis statutariis successionibus, pacta hæc omnia servanda sunt, Pigant. ad rubricam

127. 2. libri Statuti Ferrarie num. 46., ubi num. 48., quod Vassalus non servans pacta potest cadere à Jure suo, si ita sit convenitum, & dato pacto, quod in Emphiteusis semper solvatur canon, seu pensio, etiam non obstante quocunque casu fortuito sterilitatis, belli, alluvionis excoxitato, vel in excoxitato, solito, vel insolito &c., tale pactum est omnino servandum, etiam si pensio, & canon consideret in magna summa; Cerro decif. 861. num. 12., Fulgin. de solut. canon quest. 1. num. 118., sicuti, & pactum cum obligatione camerale, Cerro decif. 357. num. 10.
- 23 Limitanda tamen venit regula, si in observando pactum, aut Princeps obstaret, aut timeret de obseruentia, & coactio ex causa publica, quia tunc, cum inobservantia, & prætermissio sit necessaria, non imputatur in negligentiam, neque debetur pœna, Coccin. decif. 1878. num. 14., Gabriel. Consil. 92. num. 5. lib. 1., Corbula de privatione ob alienat. irrequisito domino, limitat. 30.
- 24 Dato pacto, quod negligens per biennium solvere canonem ipso jure cedat ab Emphiteusi, & sit ipso jure privatus nulla expectata sententia, tamen ante sententiam declaratoriam, non tenetur in conscientia dimittere Emphiteusim, neque se ipsum prodere, aut se omisssive fateri, eo quia pœna, vel sit legalis, vel sit conventionalis, non debetur in conscientia ante sententiam declaratoriam, immo neque posset obligari, ita ut debitor teneatur ex fe pœnam exequi, putat fundum domino consignare, sed solùm tenetur pati, ut per dominum bona apprehendantur; Fulgin. de Empbit. tit. de Variis caducit. quest. 18. num. 2., & seqq., & latius examinavi in artic. de negligentia fisci, seu officialium fisci, quæ recolige & prima parte artic.
- 25 An per solam oblationem canonis evitetur negligentia, & evitari si oblatio sit realis, & non tantum verbalis, & facta tempore congruo, dixit Fulgin. de Empbit. tit. de solut. canonis quest. 2., ubi vide, sufficiet tamen verbalis in Judicio, parato animo faciendi realem oblationem, vel ad omne mandatum Judicis, vel ad omne vele Domini, Cerro decif. 812. num. 24.
- 26 Potest, & Dominus directi incurtere negligentia Culpam, si negligat, aut recusat in-

- set investire sine justa causa, cum quam tenetur investire, & qui tempore debito petiti investiri, ut in terminis nostræ Bonifacianæ, qui succedit hæres, vel aquisivit titulo Emptionis, permutationis &c. quia cum facta sint ad instar allodialium, possunt bona Emphiteotica liberè alienari, tenetur ergo dominus directi Investire, tū ex dispositione præfata bullæ, tum ex speciali obligatione posita in Instrumento Investituræ, qua se obligat contractum manutenere quantum sit pro dato, & facto proprio, cum igitur inter cætera pacta sint, quod in Emphiteusis succedant qui sucede-re possunt, & debent secundum formam Investituræ, & Usu patriæ, vel sit Clau-sula, & quibus dederit, vel cum libera fa-cultate faciendi, alienandi cui voluerit dummodo non in personas, & loca prohibitas, & prohibita, sequitur, quod D. directus teneatur manutenere quantum est pro sua parte, quia contractus est utraque parte obligatorius, & sicut Emphiteuta tenetur servare pacta, ita, & dominus, cum non debeant ad imparia Judicari ad tex. in c. 1. ad finem de forma fidelitatis, quem tex. Sanctum Jus continere, sed dominis terribili-lem esse dixit ibid. Bald., qui, & in Consilio 188. num. 5. Vol. 2., ait, quod Dominus Vassalo in omnibus illis ad quæ Vassalus illi obligatus est, vices reddere tenetur Corneus consil. 331. lib. 4. num. 3., Alex. consil. 15. num. 5. lib. 5., Cravet Consil. 241. n. 7. 8., Afflct. decif. 24. num. 4.
- 27 Hinc sequitur, quod negligente domino Investire eum, cui investitura est de Jure debita, etiam de Jure censetur eidem con-cessa, Coccin. decif. 1388. in fine, Serapbin. decif. 610. num. 8., & decif. 630. num. 1., Pigant. ad bullam Bonifacianam nu. 38. Vers. sed si subiectus, & Vers., ac proinde, ibi, si Prælatus alium investire tanquam de re devoluta, & de devolutione non consta-ret, caderet suo jure Investitura, vel ex defectu intentionis, vel ex falsitate causæ, & num. 39., ubi plura.
- 28 Poterit pariter notari negligentia culpa dominus si emphiteusis fuisset concessa cū clausula, & quidquid voluerit perpetuo faciendum, si Emphiteuta petat consen-sum alienandi, & dominus consensum irrationabiliter neget, quia Virtute talis clausula tenetur consensum præstare, Jason. in l. fin. num. 68. C. de Jure Empbit., Surd. decif. 220. num. 54. 55., Ubi plures allegati, qui dicunt tunc consensum haberi pro præstito, & posse Emphiteutam alienare salvo tamen assentu.
- 29 Quin immo, quod dominus negligens investire post petitam Investituram amittat jus suum proprietatis probat Miniger in ob-servat. Imperial. Centuria 4. observat. 91. nu. 8., Schrader. tract. feudor. p. 10. sec. 4. nu. 61., & seqq., & num. 171., ubi quod tunc Vassalus, & Emphiteuta poterit agere contra dominum ad interesse, Alvar. in c. 1. §. fin. num. 10. de Mili Vassal. Speculator in §. nunc dicamus num. 1. de feudis, & Emphiteuta poterit appellare à denegata Ju-stitia, Gaill. lib. 1. observat. c. 28. num. 3., Schrader. supra num. 142., & 144.
- 30 Re in totum destrutta Emphiteuta non tenetur solvere Canonem, nec rem redi-icare, puta domus incendio consumpta est, vel terremotu corruit, Garzias de ex-pensis cap. 15. num. 17., Surd. de aliment. tit. 7. quest. 33. num. 19., & decif. 198. num. 4. Gratian. discept. for. c. 195. num. 18., Borell. in summa decif. tit. 33. lib. 1. num. 229.
- 31 Limitatur tamen si res destrutta sit pau-latim, ex negligentia Emphiteutæ, quia tunc tenetur solvere integrum pensionem, ne ex sua negligentia commodum ipse reportet, & dominus ex aliena negligentia damnum patiatur, Borell. supra num. 232., & post eum, Barbosa in cap. Potuit n. 103. de locato.

De Negligentia Episcorum.

S U M M A R I A.

- 1 Negligentia in Episcopo gravissimum peccatum est.
- 2 Plures Episcopos damnari propter peccatum omissionis.
- 3 Episcopo semper vigilandum est.
- 4 Ex Sacris Scripturis demonstrantur graviae damnationes, quae ex Episcorum negligentia sequuntur.
- 5 Qui diligit praefesse, & non prodesse, non est Episcopus.
- 6 Qualis electio fiat Episcorum, ex Trid. sess. 24. c. 1. de reform.
- 7 Negligentia Episcorum damnata per sacros Canones.
- 8 Episcopo negligentia jus non subvenit.
- 9 Episcopus negligens multum Vilescit.
- 10 Episcopus negligens administrare sacramenta, quae ad ipsum spectant, graviter peccat.
- 11 Episcopus inutilis propter negligentiam meretur deponi.
- 12 Omitens, quae necessaria sunt ad salutem animarum peccat mortaliter.
- 13 In hac vita nihil acceptabilius officio Episcopi, sed nihil periculosius, ex D. Augustino.
- 14 Episcopi redarguntur de negligentia, Ezechiel. c. 34.
- 15 Propter negligentiam Episcorum plures dissemnati sunt errores.
- 16 Ezechiel. c. 34. refertur pena inferenda pastoribus negligentibus.
- 17 Potissimum munus Episcopi est, corrigerere errantes.
- 18 Debet Episcopus corriger non solum inferiores, sed nobiliores, Magistratus, & Principes; tanquam medicus Universalis.
- 19 Tenetur maxime corriger Clericorum, & Canonorum excessus.
- 20 Debet corriger Clericos negotiatores, ad turpia se immiscentes, arma portantes.
- 21 Qui non corrigit, errantes non amant summum pastorem, sed se ipsos.
- 22 Iudicium durissimum in iis, qui præsunt; fiet.
- 23 Negligentia in corrigoendo, in Episcopo est peccatum mortale.
- 24 Difficile est Magistratus, & principes seculi corriger, nisi Episcopus sanctitate præfugeat, ut Sanctus Ambrosius.
- 25 Propter negligentiam Episcorum, Deus mul-
- toties Immittit flagella.
- 26 Delicta populum, Episcopis imputantur.
- 27 Episcopus licet in se sit bonus, gravatur tamen delictis populi, quae non correxit efficaciter.
- 28 Nec debent timere Episcopi obloquentium asperitatem, aut delectari adulantium blandimentis.
- 29 Negligens in regimine propriae domus, non debet promoveri ad Episcopatum.
- 30 Ex negligentia Episcorum totus mundus subvertitur.
- 31 Episcopatus est matrimonium spirituale, ideo Episcopus debet sustinere Onera matrimonii.
- 32 Episcopus negligens, corripiendus est ab aliis Episcopis viciniis.
- 33 Debet residere in sua Ecclesia, tanquam sponsus in matrimonio Junctus.
- 34 Qualiter ex concilio Trid. probibeatur, vel permittatur abesse.
- 35 Possunt abesse ad effectum eundi ad limina.
- 36 Reprobandus est, qui Ecclesie redditus diligenter curat percipere, quam onus pastoris sustinere, vel totum onus reiceret in Vicarium.
- 37 Reddet rationem, si non laboraverit, non verò si non profecerit, quia labor est Episcopi, profectus est Dei.
- 38 Tenetur diligenter tueri, & custodire bona Ecclesie.
- 39 Pro qua defensione bonorum potest adhibere utrumque gladium, scilicet spirituale, & temporale.
- 40 Etiam non requisitus debet uti omni diligentia, pro defensione sua Ecclesie bonorum.
- 41 Erit perjurus, si negligat servare Canones, & regulas sanctorum Patrum, pro ut Juravit tempore sua Consecrationis.
- 42 Tenetur defendere bona Ecclesiasticorum, & bona eorum Patrimonialia, ut gaudeant Immunitate à tributis, collectis, & gabelis, & refertur responsum Sacrae Congregationis acriter reprehendentis Episcopum in hoc negligentem.
- 43 Debet etiam tueri Clericorum personas à judece laico, alias mereretur puniri, & incideret in perjurium.
- 44 Pauperes oppressos tenetur sublevare pro posse, alias

- alias negligens graviter culparetur.
- 45 Tenetur diligenter curare, ne Uxor divertat à marito, sed ad coniunctionem maritalē reducere.
  - 46 Si Episcopus negligat conferre beneficia ad suā collationem spectantia, post sex menses, eorumdem Collatio devolvitur ad superiorem, pro ea Vice.
  - 47 Eo ad hunc effectum præsumitur babere scientiam Vacationis beneficiorum suae Diœcesis, modera, ut num 49.
  - 48 Ut exercitium Jurisdictionis Contentiose devolvat propter negligentiam Episcopi, quae nam requirantur, remissive.
  - 50 Negligentia imputatur Episcopo, per quem fiat, ne possessionem capiat Episcopatus.
  - 51 Limita in impedito, licet ex sua culpa incurrit tale impedimentum, quod tamen nunc nequeat removere.
  - 52 Devoluta Collatione beneficii ad Archiepiscopum, ob negligentiam Episcopi, si & ipse negligat conferre infra sex menses, collatio devolvitur ad summum Pontificem.
  - 53 Tenetur Episcopus infra duos menses instituire presentatos à Patrono beneficii Parochialis, presentanti instant, alias institutio, ob negligentiam devolvitur ad Superiorem, juxta Constitutionem B. Pii V.
  - 54 In Institutione ad beneficia simplicia non est in jure tempus taxatum.
  - 55 Si verò in beneficio simplici, negligat Episcopus instituere, recurrendum est ad Superiorem, qui certum terminum affinet, quo elapsō si adhuc Episcopus non instituerit, tunc superior Instituit Jure devoluto.
  - 56 Prærequiritur tamen tria Interpellatio, antequam possit recurri ad superiorem.
  - 57 Ita pariter, ut Jurisdictio ad corrigidendum criminis devolvat in non notoriis, prærequiritur, ut superior affinet Episcopo terminū infra quem corrigat, quo elapsō negligente Episcopo, Jurisdictio devolvitur.
  - 58 Negligens Episcopus congregare Synodum, putatur suspensio ad duos menses, nisi in visitatione sacrorum liminum, sufficiente afferrat excusationis causam, limita ut num. 61.
  - 59 Quae negligentia in congreganda Synodo maximum in Ecclesia detrimentum Invenit.
  - 60 Qui tenetur Synodo interesse, si negligat, possunt ab Episcopo puniri pena spirituali, vel pecuniaria.
  - 61 Quae autem sit causa sufficiens excusans à con-
- greganda Synodo, remittitur prudentis arbitrio.
- 64 Negligentia gravissima erit, si Episcopus omittat Visitare suam Diœcensem, quia ut medi-
cus spiritualis debet querere, & singulares dignoscere infirmitates.
  - 65 S. Carolus Boromeus Mediolani Archiepisco-
pus, visitando loca in accessa sua Diœcesis,
multum profuit.
  - 66 Garzias de benefitiis refert, maximam nece-
ssitatem Visitandi quosdam Episcopos in Re-
gnis Hispaniarum.
  - 67 Notatur necessitas Visitationis.
  - 68 Debet Visitare quam primum, & discrete, ne
gravet Visitatos.
  - 69 Nec Episcopus, nec quisquam suorum potest
munera acceptare dum Visitat.
  - 70 Potest pluries, etiam in anno Visitare, si ne-
cessitas exposcat, etiam receiptis Viaticis à
Visitatis, si vero non exposcat necessitas, Vi-
sitatis propriis expensis.
  - 71 Tenetur multa diligenter curare Opus Doc-
trinæ Christianæ, ut scilicet pueri, cæteri-
que fideles instruantur mysteriis Fidei.
  - 72 Ad hoc B. Pius V., mandavit errigi Confrat-
ternitates.
  - 73 Debet Episcopus prædicatione per se, vel per
alios, populos instruere, ad quod referun-
tur borrendi casus, num. 74.
  - 74 Apostoli Pauli ad Timot. gravis instantia, ut
prædicet opportunè, importunè.
  - 75 Tenetur Episcopus singulari diligenter custodi-
re Monialium, & Monasteriorum clausuras
sub obtestatione maledictionis æternæ.
  - 76 Etiam si moniales sint sub immediata subiec-
tione Regularium, ut sacra Congregatio Con-
cilii censuit.
  - 77 Diligenter etiam debet examinare puellas In-
gressuras Monasterium, & antequam profes-
sionem emitant, explorando earum liberam
voluntatem.
  - 78 Debet diligenter procurare chori disciplinam
in sua Cathedrali.
  - 79 Tenetur diligenter procurare, ut Clerici ince-
dant Vestibus, & habitu convenientibus sta-
tui Clericali.
  - 80 Discordantes Cives ad pacem, & concordiam
reducere, alias negligendo peccat mortali-
ter.
  - 81 Habet specialem obligationem subveniendi pau-
peres, & mediante elemosina aquiritur scien-
tia divinorum.
  - 82 Negligentia Episcopi in corripiendo efficaciter
Clericos